

OTİZMLİ ÖĞRENCİLERLE NASIL ÇALIŞABİLİRSİNİZ?

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU NEDİR?

Otizm spektrum bozukluğu, doğuştan gelen ve genellikle yaşamın ilk yıllarında fark edilen karmaşık bir nöro-gelişimsel farklılıktır.

- Otizmlili bireylerin başkalarıyla iletişim kurma, etkileşimli oyunlar oynama, arkadaş edinme gibi sosyal becerilerinde akranlarına kıyasla belirgin yetersizlikler görülür.
- Otizmin bir diğer özelliği tekrarlı davranışlar, takıntılar ve sıra dışı ilgililerdir.
- Otizmlili bireylerde sallanma, parmak ucunda koşuşturma gibi tekrarlı davranışlar görülür. Stres ya da sevinç gibi yoğun duygular yaşadıkları zamanlarda bu davranışlarda artış olur.
- Otizmlili bireyler her şeyin alışkın oldukları biçimde ve düzende olması konusunda da takıntılı ve ısrarcı olabilmektedir.

OTİZMLİ BİREYLERİN EĞİTİM ORTAMLARI VE KAYNAŞTIRMA

Otizmlili Bireyler Hangi Ortamlarda Eğitimden Faydalanabilir?

Otizmlili bireyler eğitim ortamlarına yerleştirirken eğitimde fırsat eşitliği ilkesi kapsamında “en az kısıtlayıcı ortam” yaklaşımını benimseriz.

En az kısıtlayıcı ortam; otizmlili ve diğer özel gereksinimli öğrencilerin, bireysel gelişimleri göz önünde bulundurularak mümkün olduğunca akranlarıyla birlikte eğitim almalarını sağlayacak ortamı ifade eder.

Bu doğrultuda eğitim ortamları;

- Genel eğitim sınıfı
- Özel eğitim sınıfı
- Özel eğitim okulu

şeklinde en az kısıtlayıcı ortamdaki en çok kısıtlayıcı ortama doğru sıralanır.

Genel Eğitim Sınıfları:

Özel gereksinimi olan öğrencilerin genel eğitim sınıflarında akranlarıyla birlikte eğitim almalarını sağlayarak sosyal etkileşimlerini artırmayı ve topluma uyum süreçlerini desteklemeyi hedefler. Öğrenciler, eğitimlerini tam zamanlı olarak genel eğitim sınıflarında sürdürebileceği gibi, özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak da devam edebilirler. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları, öğrencilerin bazı derslere tipik gelişim gösteren akranlarıyla birlikte aynı sınıfta ya da ders dışı etkinliklere birlikte katılmaları yoluyla yapılmaktadır.

Özel Eğitim Sınıfları:

Genel eğitim okulları içerisinde yer alan sınıflardır. Özel gereksinimi olan öğrenciler için bireysel ihtiyaçlara uygun şekilde düzenlenmiştir. Özel eğitim sınıflarında, **Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)** kapsamında yarı zamanlı kaynaştırma programları uygulanabilir.

Özel Eğitim Uygulama Okulları:

Farklı tür ve kademelerde benzer yetersizliğe sahip özel gereksinimi olan çocukların eğitim gördüğü okullardır. Ancak, bireylerin sosyal çevre ile etkileşim kurma fırsatlarının sınırlı olması nedeniyle bazı öğrenciler için bu ortam en kısıtlayıcı eğitim seçeneği olabilir.

Kaynaştırma Neden Önemlidir?

Kaynaştırmanın amacı, eğitimde fırsat eşitliğini ve kapsayıcılığı sağlamak, otizmlili bireylerin sosyal becerilerini geliştirmek, toplum içinde ve bağımsız bireyler olarak yaşayabilmelerine fırsat vermek ve tipik gelişim gösteren çocukların farklılıkları, çeşitlilikleri kabul etmesini desteklemektir.

Kaynaştırmanın Tipik Gelişim Gösteren Öğrencilere Yararları Nelerdir?

- Liderlik becerisi kazanırlar,
- Başkalarına yardım etmeyi ve empati kurmayı öğrenirler,
- Kendilerinden farklı kişilerle arkadaşlık kurmayı öğrenirler,
- Farklılıkları kabul eder ve adil olmanın eşit olmak olmadığını anlarlar,
- Özel gereksinimli akranları için sınıflarda yapılan düzenlemeler, materyal, araç-gereç çeşitlilikleri ile daha kolay öğrenirler.

Önemli

Otizmlili öğrencilerle çalışırken sınıf ortamını kapsayıcı hale getirmek ve bireysel ihtiyaçlara göre düzenlemeler yapmak öğrencilerin hem akademik hem de sosyal becerilerinin gelişimini destekler. Kaynaştırma uygulamaları, tüm bireylerin birbirinden öğrenmesini sağlayan önemli bir fırsattır. Her çocuğun benzersiz olduğunu unutmadan stratejilerin esnek ve ihtiyaçlara uygun şekilde uygulanması önemlidir.

OTİZMLİ BİREYLERİN EĞİTİM ORTAMLARI VE KAYNAŞTIRMA

Geçişleri Kolaylaştırmak

Geçiş evde, okulda, iş yerinde ya da toplumsal ortamlarda bir etkinliği sonlandırıp yeni bir etkinliğe başlamak ya da bir ortamdan ayrılıp farklı bir ortama geçmeyi gerektiren durumlar olarak tanımlanmaktadır.

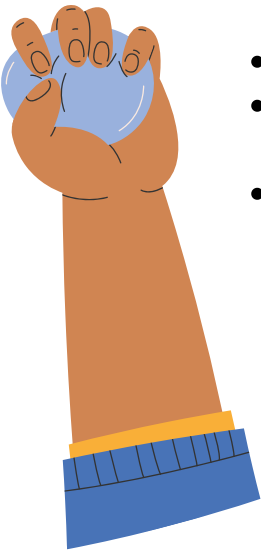
- Günlük programı veya sıradaki etkinlikleri görsel panolarla gösterebilirsiniz.
- Sorun yaşanan geçişleri belirleyebilir ve otizmlili öğrenciniz için önceden bilgilendirme yapabilirsiniz.
- Gönüllü olabilecek öğrencilerinizden akran desteği alabilirsiniz.

Organize Olmasına Yardım Etmek

- Eve götürülecekler için liste hazırlayabilirsiniz.
- Ders sonunda masasını ve eşyalarını düzenlenmesi için zaman tanıyabilirsiniz.
- Kontrol listeleri oluşturabilirsiniz (Örneğin: "Eşyalarımı topladım", "Ödevimi not aldım").

Hareket İhtiyacını Yönetmek

- Elinde tutabileceği bir nesne verebilirsiniz (Örneğin: stres topu)
- Hareket etmesi için ortam oluşturulabilir, anlamlı fırsatlar yaratabilirsiniz (Örneğin; çalışma kağıtlarını dağıtma, tahtayı silme).
- Çizim, karalama veya diğer küçük aktiviteler için izin verebilirsiniz.

Görev ve Rutinler Oluşturmak

- Günlük sınıf rutinlerini netleştirebilir ve görsellerle aktarabilirsiniz.
- Çocuğun ilgisine uygun görevler verebilirsiniz (Örneğin; sınıf kütüphanesini düzenleme, sınıftaki/okuldaki bitkilerin bakımını üstlenme).

Çalışmalar Sırasında/Derste Ara Vermesini Sağlamak

- Ders sırasında veya çalışmalar arasında kısa molalar planlayabilirsiniz.
- Masasında oturması yerine ayakta çalışabileceği bir alan oluşturabilirsiniz.
- Esneme hareketleri veya stres topu gibi materyaller sağlayabilirsiniz.

İlgilere Odaklanmak

- Öğrencinin güçlü yönlerini öğrenme aracı olarak kullanabilirsiniz.
- Güçlü yönlerini akranları ile ilişkilerini kolaylaştırmak için kullanabilirsiniz.
- İlgili alanları doğrultusunda etkinlikler planlayabilirsiniz (Örneğin; doğal afetlere ilgisi olan bir öğrenciye bu konuda araştırma yaptırmak).

Yazmayı Kolaylaştırmak

- Yazı tahtasında yer alan bilgileri öğrencinin masasına çıktı ya da dijital araçlar ile taşıyabilirsiniz.
- Dijital araçlar (tablet, bilgisayar) kullanarak yazmasını destekleyebilirsiniz.
- Yazılı materyalleri öğrencinin hızına uygun şekilde sunabilirsiniz.
- Sosyal övgüler kullanabilir ve cesaretlendirebilirsiniz.
- Gönüllü akranlardan dönüşümlü olarak akran desteği alabilirsiniz.

Seçim Fırsatları Sunmak

- Öğrencinin hangi etkinliği veya ödevi yapmak istediğini seçmesine izin verebilirsiniz.
- Grup çalışması veya bireysel çalışma arasında tercih yapma fırsatı sunabilirsiniz.
- Kâğıt-kalem yerine bilgisayar kullanmayı seçme fırsatı sunabilirsiniz.

Görsellerden Yararlanmak

- Sorun yaşanan alanlar için yönergelerinizi görsel kartlarla destekleyebilirsiniz. (Örneğin: oturacağı yeri, sırada bekleme yerini, bir iş yaparken izleyecekleri basamakları gösterme).
- Görsellerin anlaşılır ve bireysel özelliklere uygun olmasını sağlayabilir, okuma bilen bir çocuk için yazılı, okuma bilmeyen için resimli görseller oluşturabilirsiniz.

Not

Görselleri takip edebilmesi için öğrenciye açıklamayı ve birkaç kez deneme yapmayı unutmayın!

Tüm Etkinliklere Katılımı Sağlamak

- Akranlarıyla aynı ortamda bulunarak uygun davranışları izleme ve öğrenme fırsatı sunabilirsiniz.
- Sosyal etkileşimler için akran desteklerini organize edebilirsiniz. Burada mutlaka diğer öğrencilerin de istekli olması önemli.
- Öğrencinin bireysel ihtiyaçlarını dikkate alarak etkinliklere dahil edebilirsiniz.

Daha fazla bilgi için

Tohum Otizm Vakfı Eğitim Portalı

Anne-babalara, öğretmenlere, üniversite öğrencilerine, uzmanlara, araştırmacılara ve diğer meslek insanlarına OSB ile ilgili bilgi ve beceriler sunulmaktadır.

Portalın 21. modülünde otizmlili bireylerin **kaynaştırma ortamına katılımını destekleyen** uygulamaları inceleyebilirsiniz.

TOVEK Rehberlik Birimi

Rehberlik birimimize ulaşarak daha detaylı bilgi ve yönlendirme desteği alabilirsiniz.

rehberlik@tohumotizm.org.tr

0212 248 94 30

Sınıfınızda bu videoları izletebilirsiniz:

[Beni Koşulsuzca Sev](#)

[Gökkuşluğu Okulu](#)